

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน
ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5

A study of the relationship between Organization Climate and Learning
Organization of school as perceived by school teachers in Nakhon Ratchasima
primary educational service area office 5.

ชยาภัสร์ ศักดิ์ศรีบำรุง¹

กานต์ เนตรกลาง²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบรรยากาศองค์การและความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน เพื่อเปรียบเทียบบรรยากาศองค์การและความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน วุฒิการศึกษา และขนาดของโรงเรียน และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำนวน 331 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อบรรยากาศองค์การของโรงเรียน โดยภาพรวม และรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ครูมีความคิดเห็นต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน โดยภาพรวม และรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบบรรยากาศองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน และวุฒิการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ผลการเปรียบเทียบความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน วุฒิการศึกษา และขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : บรรยากาศองค์การ, องค์การแห่งการเรียนรู้

Abstarct

The purposes of this research were to study organization climate and learning organization of schools, compare the organization climate and learning organization of the schools classified by work experiences, level of study and school size, and including study the correlation between organization climate and learning organization of schools under Nakhon Ratchasima Primary

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กานต์ เนตรกลาง อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

Education Service Area Office 5. The samples groups were 331 teachers under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 5 by using stratified random sampling. The analysis results were found that : The organization climate of schools were in the high level, and the learning organization of schools was also in the high level. The comparison of leaning organization of the schools classified by work experiences, level of study, as whole was found to be significantly different at .05 and classified by school size, as whole, were not significantly different, and the comparison of learning organization of the schools classified by work experiences, level of study and school size, as whole, was found to be significantly different at .05. The relationship between of organization climate and leaning organization of school was found to be significantly related at .01 level in a high positive correlation.

Keywords: Organization Climate, Learning Organization

บทนำ

ในช่วงกระแสโลกาภิวัตน์เมื่อย่างก้าวสู่ศตวรรษที่ 21 ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ เป็นผลให้องค์กรและบริษัทต่าง ๆ ต้องปฏิรูปตนเองเพื่อความอยู่รอด องค์กรที่เฉลียวฉลาดและสามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วจะกลายเป็นองค์กรผู้นำระดับโลก ส่วนองค์กรประเภทไดโนเสาร์เต่าล้านปีจะไม่อาจอยู่รอดได้ในสหัสวรรษนี้ แม้ขนาดขององค์กรจะใหญ่ขึ้น และพนักงานก็มากขึ้น แต่ก็ไม่อาจทดแทนกับพลังสมองอันสร้างสรรค์ และความคล่องแคล่วที่จำเป็นมากขึ้นอย่างต่อเนื่องได้ กล่าวคือ เพื่อความอยู่รอดขององค์กรยุคนี้จะต้องเรียนรู้และปรับตัวให้เข้ากับ ความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ให้เร็วยิ่งขึ้น (Marquardt, 2007 : 9) ซึ่งทำให้ปัจจุบันนี้สังคมที่มนุษย์อาศัยอยู่เป็นสังคมแห่งความรู้ (Knowledge of Society) การดำเนินชีวิตในทุกทางต้องอาศัยความรู้ที่จะไปช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการทำงานให้ดีขึ้น (สันติ บุญภิรมย์, 2552 : 19) ทั้งนี้สภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วตามกระแสโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้ทุกองค์กรเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านองค์ความรู้และกระบวนการบริหาร การพัฒนาองค์กรให้มีศักยภาพ จึงมีความสำคัญต่อความอยู่รอด และความก้าวหน้าขององค์กร โดยอาศัยความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งบุคลากรทุกคนในองค์กรจำเป็นต้องพัฒนาความรู้ ความสามารถของตนเอง ให้สามารถใช้ในการปฏิบัติงานในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น (ธีระ รุญเจริญ, 2553 : 232)

สภาพแวดล้อมและบรรยากาศในโรงเรียนเป็นคุณลักษณะที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนและบุคลากรของโรงเรียนในฐานะที่เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ต้องเป็นสภาพของการเรียนรู้และก่อให้เกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้รู้ทันกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้น และสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, 2552 : 177) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด Fox และคณะ (1973 : 3) ที่กล่าวว่า บรรยากาศขององค์กรที่ดีของสถานศึกษาจะทำให้ผลการปฏิบัติงานบรรลุไปสู่จุดหมายที่สำคัญได้ ทำให้สถานศึกษาเป็นสถานที่ซึ่งเป็นที่น่าพึงพอใจและมีความหมายต่อผู้บริหาร คณะครู นักเรียน และใช้เวลาอยู่ในสถานศึกษาอย่างมีคุณค่า บรรยากาศขององค์กร คือ การรวมตัวอย่างมีรูปแบบของสภาพแวดล้อมในองค์กรที่มีผลกระทบต่อแรงจูงใจในการทำงานของบุคลากร (Stringer, 2002 : 9) ฉะนั้นบรรยากาศขององค์กรที่สามารถส่งเสริมให้บุคลากรมีความสุขในการทำงาน เกิดความอยากที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองในงานที่ทำอยู่ตลอดเวลาที่จะสามารถกลายเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (มงคลชัย วิริยะพินิจ, 2554 : 24) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 (2557) ได้ศึกษาสภาพและวิเคราะห์สภาพแวดล้อม พบปัญหาและอุปสรรคหลายด้าน ได้แก่ ปัญหาด้านการปรับปรุงสถานศึกษา เนื่องจากโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนแต่ละแห่งมีความพร้อมที่แตกต่างกัน ครูภัณฑ์เก่าล้าสมัย ปัญหาเรื่องการอ่านออก เขียนได้

เนื่องจากบางแห่งมีครูไม่ครบชั้น ครูสอนไม่ตรงวิชาเอกในสาระการเรียนรู้ ประกอบกับผลการสรุปและการวิเคราะห์ผลการประเมินการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีที่ผ่านมาของนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับชาติทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

จากที่กล่าวมาจึงสรุปได้ว่า บรรยากาศขององค์การสามารถส่งเสริมให้บุคลากรมีความสุขในการทำงาน เกิดความอยากที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองในงานที่ทำอยู่ตลอดเวลา และสามารถกลายเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ได้ หากบรรยากาศในโรงเรียนไม่ดี ความอยากที่จะเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเองพัฒนางาน พัฒนาโรงเรียนลดตามไปด้วย ดังนั้นบรรยากาศขององค์การจึงมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้บุคลากรและโรงเรียนมีความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้

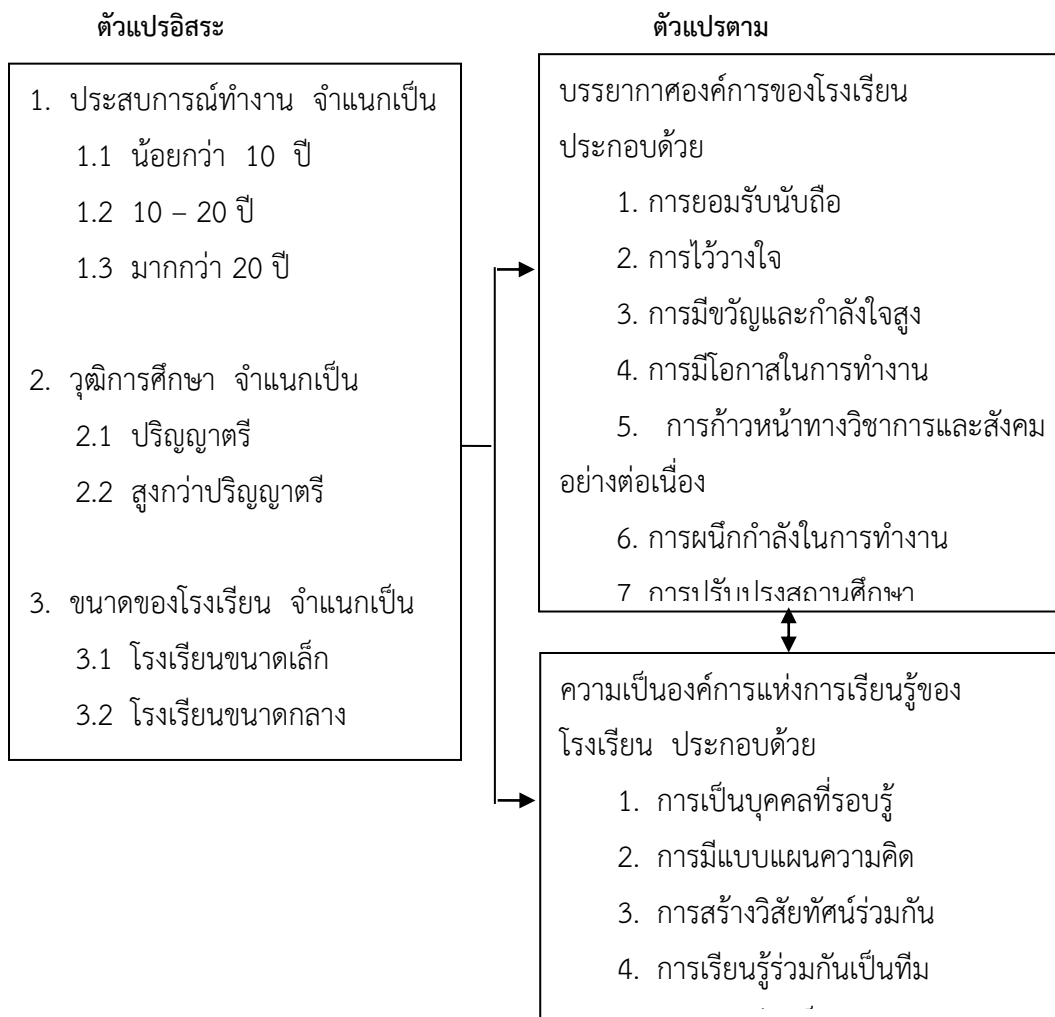
ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาบรรยากาศขององค์การของโรงเรียนโดยใช้แนวคิดของ Fox และคณะ (1973) ศึกษาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน โดยใช้แนวคิดของ Senge (1990) และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศขององค์การกับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน เพื่อนำผลการศึกษาไปเป็นข้อมูลสารสนเทศ และเพื่อให้ผู้บริหารได้ตัดสินใจในการพิจารณาปรับปรุงบรรยากาศขององค์การของโรงเรียน ให้มีความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน เพื่อพัฒนาตนเอง พัฒนางาน พัฒนาองค์การให้มีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น และนำไปสู่ความสำเร็จของโรงเรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาบรรยากาศขององค์การของโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5
2. เพื่อเปรียบเทียบบรรยากาศขององค์การของโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน วุฒิการศึกษา และขนาดของโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5
4. เพื่อเปรียบเทียบความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน วุฒิการศึกษา และขนาดของโรงเรียน
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศขององค์การกับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศขององค์การกับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 2,307 คน จาก 228 โรงเรียน โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียน ได้ ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 715 คน ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 973 คน และครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 619 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 331 คน โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียน ได้ครูผู้สอน ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 102 คน ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 140 คน และ ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 89 คน ซึ่งได้จากการสุ่มจากประชากรโดยกำหนดขนาดของกลุ่ม ตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (สมบูรณ์ ต้นยะ, 2551 : 105) และได้มาโดย วิธีกรสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การของโรงเรียนและความ

เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล ซึ่งลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 3 ข้อ เกี่ยวกับ ประสบการณ์ทำงาน วุฒิการศึกษา และขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การของโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 ซึ่งลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 ซึ่งลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

3. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งหนังสือของความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 และโรงเรียนเพื่อเก็บข้อมูลจากครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ จำนวน 331 คน ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 331 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์ข้อมูลตามระเบียบวิธีทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับบรรยากาศองค์การของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบบรรยากาศองค์การของโรงเรียน และความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 จำแนกตาม วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test) และขนาดของโรงเรียน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างทำการเปรียบเทียบรายคู่ใช้การทดสอบ (F-test) โดยวิธีการของ Sheffe' (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

4.5 การวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product-moment correlation coefficient)

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษามีวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. ระดับบรรยากาศองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การก้าวหน้าทางวิชาการและสังคมอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.56) รองลงมา

คือ การมีขวัญและกำลังใจสูง ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.76) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การปรับปรุงสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.712)

2. ระดับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$, S.D.= 0.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้ ($\bar{X} = 3.97$, S.D.= 0.85) รองลงมาคือ การมีแบบแผนความคิด ($\bar{X} = 3.93$, S.D.= 0.67) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน ($\bar{X} = 3.87$, S.D.= 0.69)

3. เปรียบเทียบบรรยากาศองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5

3.1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า บรรยากาศองค์การของโรงเรียนที่ครูมีประสบการณ์ทำงานต่างกัน ด้านที่มีความแตกต่างกัน ได้แก่ ด้านการก้าวหน้าทางวิชาการและสังคมอย่างต่อเนื่อง ด้านพนักงานกำลังในการทำงาน ด้านการปรับปรุงสถานศึกษา และด้านการเอื้ออาทรต่อกัน

3.2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีความแตกต่างกัน ได้แก่ ด้านการยอมรับนับถือ การไว้วางใจ การพนักงานกำลังในการทำงาน ด้านการปรับปรุงสถานศึกษา และด้านการเอื้ออาทรต่อกัน

3.3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านการปรับปรุงสถานศึกษา

4. เปรียบเทียบความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5

4.1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ การเป็นบุคคลที่รอบรู้ การมีแบบแผนความคิด การคิดอย่างเป็นระบบ การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน และการทำงานร่วมกันเป็นทีม

4.2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ การเป็นบุคคลที่รอบรู้ การมีแบบแผนความคิด การคิดอย่างเป็นระบบ การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน และการทำงานร่วมกันเป็นทีม

4.3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีความแตกต่างกัน ได้แก่ การมีแบบแผนความคิด การคิดอย่างเป็นระบบ การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน และการทำงานร่วมกันเป็นทีม

5. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน พบว่า มีความสัมพันธ์กันในทางบวก ในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยรวมเท่ากับ .852 ($r_{xy} = .852$) การวิจัยครั้งนี้จึงยืนยันว่า บรรยากาศองค์การในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

อภิปรายผล

1. ระดับบรรยากาศองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูและบุคลากรในโรงเรียนมีโอกาสได้ร่วมอบรม

สัมมนาทางวิชาการ ได้รับการส่งเสริม สนับสนุนให้พัฒนาตนเองในด้านความรู้ ความสามารถ เพื่อให้ได้รับการเลื่อนวิทยฐานะ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษาที่สูงขึ้น มีความสุขและสนุกในการปฏิบัติงาน อีกทั้งมีโอกาสได้เป็นส่วนหนึ่งของทีมในการปฏิบัติงานของโรงเรียนและโรงเรียนได้รับการยอมรับจากชุมชนและสังคมเป็นอย่างดี จึงทำให้ครูมีความคิดเห็นต่อบรรยากาศขององค์กรของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภภัทร ช้างนะ (2555 : 86) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับบรรยากาศขององค์กรของโรงเรียนในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ผลการวิจัยพบว่า บรรยากาศขององค์กรของโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบบรรยากาศขององค์กรของโรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน วุฒิการศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่าเกิดการสะสมความรู้จากการปฏิบัติงาน จึงอาจได้รับความไว้วางใจและมอบหมายงานที่มีความยากที่ต้องอาศัยประสบการณ์ ส่วนครูที่มีวุฒิการศึกษาที่สูงกว่า ก็อาจมีโอกาสได้นำแนวคิดใหม่ ๆ ที่ได้จากการศึกษามาปฏิบัติงานที่ทำทลายความรู้ ความสามารถในการทำงาน เมื่อครูเกิดการรับรู้ถึงความสำคัญของตนเองต่อองค์กร จึงทำให้มีบรรยากาศองค์กรที่แตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ก็อาจเป็นเพราะบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ครูและบุคลากรในโรงเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีการยอมรับซึ่งกันและกัน มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน ให้การช่วยเหลือสนับสนุนกัน ทำให้บรรยากาศขององค์กรในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิจักขณ์ บุญมาเลิศ (2557 : 66) ได้ศึกษาเรื่องบรรยากาศขององค์กรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู จำแนกตามอายุราชการ เกี่ยวกับบรรยากาศขององค์กรโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ระดับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาทุกวันนี้ ต้องสนองนโยบายการปฏิรูปการศึกษา และจุดเน้นการพัฒนาการศึกษา จึงทำให้สถานศึกษาต้องเร่งพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน การใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการจัดการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ทำให้โรงเรียนต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ครูและบุคลากรทุกโรงเรียนจึงพร้อมที่จะเรียนรู้ตลอดเวลา เพื่อนำนโยบาย แนวคิดใหม่ ๆ ไปสู่การปฏิบัติ ให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอิสริย์ พงศ์กมลานนท์ (2551 : 115) ได้ศึกษาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

4. การเปรียบเทียบความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน วุฒิการศึกษา และขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะจำนวนนักเรียนเป็นตัวกำหนดจำนวนบุคลากรและขนาดของโรงเรียน รวมถึงการจัดสรรงบประมาณที่ใช้จำนวนนักเรียนเป็นตัวกำหนด ทำให้โรงเรียนมีบุคลากร และปัจจัยสนับสนุนที่แตกต่างกัน ส่งผลทำให้ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอิสริย์ พงศ์กมลานนท์ (2551 : 105) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ผลการศึกษาพบว่า การเปรียบเทียบความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน วุฒิการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศขององค์กรกับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน โดยภาพรวม พบว่า มีความสัมพันธ์กันในทางบวก ระดับค่อนข้างสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบรรยากาศขององค์กรสามารถ

ส่งเสริมให้บุคลากรมีความสุขในการทำงาน เกิดความอยากที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองในงานที่ทำอยู่ตลอดเวลาจึงมีส่วนสนับสนุนให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้ (มงคลชัย วิริยะพินิจ. 2554: 24) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรุสนานี ยาโม (2556 : 149) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อสภาพการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทั้ง 11 ปัจจัย มีความสัมพันธ์กับสภาพการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในระดับค่อนข้างสูง 4 ปัจจัย ได้แก่ ด้านการจูงใจ ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร ด้านวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ครูควรให้คำปรึกษาในการปฏิบัติงานแก่เพื่อนร่วมงาน และยอมรับความคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากบุคลากรในโรงเรียนมากขึ้น

1.2 ผู้บริหารควรจัดหาอุปกรณ์อำนวยความสะดวกสำหรับการเรียนรู้ของบุคลากรอย่างเพียงพอและจัดทำโครงการพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

1.3 ผู้บริหารควรมีการวางแผนการใช้งบประมาณในการจัดสรรทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อบรรยากาศองค์กรและความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน

2.2 ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพควบคู่กับการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อบรรยากาศองค์กรและความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้ได้ข้อมูลทั้งในส่วนของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน

เอกสารอ้างอิง

- ธีระ รุญเจริญ. (2553). **ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : แอล.ที.เพรส.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). **การวิจัยเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก.
- มงคลชัย วิริยะพินิจ. (2554). **รวมแนวคิดหลากหลายมุมมอง องค์กรแห่งการเรียนรู้และการจัดการความรู้**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ส่องสยาม.
- รุสนานี ยาโม. (2556). **ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อสภาพการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วิจักขณ์ บุญมาเลิศ. (2557). **บรรยากาศองค์กรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนนครินทร์.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2545). **โรงเรียนองค์กรแห่งการเรียนรู้ กรอบแนวคิดทฤษฎีทางการบริหาร**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ.
- สมบูรณ์ ต้นยะ. (2551). **วิทยาการวิจัย**. นครราชสีมา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). **นวัตกรรมการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ : บุคพอยท์.
- สุวภัทร ช่างนะ. (2555). **ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับบรรยากาศองค์กรของ**

- โรงเรียนในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2552). **สภาพการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนใต้**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5. (2557). **แผนปฏิบัติการประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2557**. นครราชสีมา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5.
- อิสริย์ พงศ์กมลานนท์. (2551). **ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- Fox, Robert S. and others. (1973). **School climate improvement : a challenge to the school administrator**. Colorado : Phi Delta Kappa.
- Marquardt, M. J. (2002). **Building the learning organization : Mastering the 5 Elements for Corporate Learning**. N.P : n.p.
- Rosemary, H. (1996). “A measure of the learning organization.” **Industrial and Commercial Training**. 28 : 19-25.
- Senge Peter M. (1990). **The Fifth Discipline : The Art and Practice of the Learning Organization**. New York : Doubleday Currency.
- Steers, R. M. (1977). **Organization effectiveness : A behavioral view**. Monica : Goodyear.
- Stringer, R. (2002). **Leadership and Organizational Climate : The Cloud Chamber Effect Upper Saddle River**. NJ : Pearson Education.